

แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับขั้นพื้นฐานบนฐานคติสมรรถนะ

Guidelines for the Management of Basic Instruction on the Basis of Performance

พระเชิดพงษ์ ยติบุณโร*

พระวาลกร สุขุมโกโล (อนุพันธ์)**

ภักดี ไพรสิงห์, สัณญา เคนาภูมิ***

บทคัดย่อ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับขั้นพื้นฐานบนฐานคติสมรรถนะ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน การศึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน สมรรถนะของการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ได้แก่ ๑) จำ (Remembering) จะต้องมีความสามารถในการระลึกได้ ๒) เข้าใจ (Understanding) จะต้องมีความสามารถในการแปลความหมาย ๓) ประยุกต์ใช้ (Applying) จะต้องมีความสามารถในการนำไปใช้ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา ๔) วิเคราะห์ (Analyzing) ความสามารถในการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และ ๕) คิดสร้างสรรค์ (Creating) สมรรถนะด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ได้แก่ ๑) การรับรู้ (Receiving) ๒) การตอบสนอง (Responding) ๓) การตีค่า (Valuing) ๔) การจัดระบบความคิด (Organizing) และ ๕) การแสดงออก (Characterizing) และสมรรถนะด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ได้แก่ ๑) การรับรู้ ๒) กระทำตามแบบ ๓) การหาความถูกต้อง ๔) การกระทำอย่างต่อเนื่อง และ ๕) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, ระดับขั้นพื้นฐาน, คติสมรรถนะ

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

*** รองศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

Guidelines for the management of basic instruction on the basis of performance. It is a study aimed at providing students with basic knowledge and skills. Education promotes the potential of or empowerment in all human beings. The performance of learning consists of three aspects: Cognitive domains: 1) Remembering must have the ability to remember. 2) Understanding must be able to interpret. 3) Applying must be able to apply to solve the problem. 4) Analyzing, the ability to compare, and 5) Creating. Affective Domain: 1) Receiving 2) Responding 3) (Valuing) 4) Organizing and 5) Characterizing and Psychomotor domains include: 1) perception, 2) action, 3) determination, 4) ongoing action, and 5) natural action.

Keywords: Teaching Management, Basic Level, Mastery

๑. บทนำ

พฤติกรรมทางการศึกษา เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนอันประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ทักษะ และลักษณะนิสัยต่างๆ ด้วยเหตุนี้ ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และจะต้องมีการตรวจสอบผลด้วย การที่ครูจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการศึกษากับการประเมิน^๑ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวที

ระดับโลก พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น แนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและ

^๑ พิชิต ฤทธิจรูญ, พฤติกรรมทางการศึกษา. แหล่งที่มา : <http://www.kruchiangrai.net> [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน โดยผู้สอนมีหน้าที่ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ครบกระบวนการ ครูผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการจัดหลักสูตรในการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ทักษะพิสัย (Affective Domain) จิตพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งสถานการณ์จริงของผู้เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคน โดยครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิต หรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา^๒

๒. สมรรถนะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

จุดประสงค์การเรียนการสอนคือข้อความที่ระบุคุณลักษณะ และความสามารถที่ครูต้องการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังจากทีนักเรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องหรือบทหนึ่งแล้ว ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้สามารถสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดผลสัมฤทธิ์ จุดประสงค์การเรียนรู้กับสาระในหลักสูตรผู้สอนต้องทำความเข้าใจและวิเคราะห์ให้ตรงกับสาระที่สอน ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ การพัฒนามนุษย์ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตั้งแต่สมัยโบราณของไทย คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา และหัตถศึกษาตรงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาสากลที่เน้นความเจริญงอกงาม ๔ ด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามทิศทางของการพัฒนาประเทศ และทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ตามหลักของการเรียนรู้ ตอบสนองต่อคุณลักษณะ ๓ ประเด็น คือ^๓

๑. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) การสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงด้านพุทธิพิสัย หรือด้านปัญญาความคิด (Cognitive Domains) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์นั้น จะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย และได้กล่าวถึงจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย ไว้ว่า จุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย หรือด้านปัญญาความคิด (Cognitive Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการ

^๒ พระมหาปริญา วรญาโณ (ทศช่วย), “แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : หน้า ๑๑๗.

^๓ ชาญชัย ยมดิษฐ์, เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๕.

ศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางด้านสติปัญญา เกี่ยวกับความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหา บลุ่มและคณะ ได้จัดลำดับความซับซ้อนของพุทธิพิสัย ๖ คือ^๔ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน (Evaluation) การคิดเป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ ที่สามารถใช้สติปัญญาแปลความจากสัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรมออกมาเป็นสิ่งต่างๆ ได้ ทำให้มนุษย์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เกิดนวัตกรรมทางสติปัญญาในสังคมแห่งการเรียนรู้ วิธีคิดของคนเราที่ดีที่สุด คือ

๑. คิดให้ลึกเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การคิดแบบนี้โดยทั่วไประบุไว้ ๒ วิธี คือ

๑.๑ ใช้วิธีของสูตร W2 H คือ ๑) อะไร (What) มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีรายละเอียดเป็นอย่างไร ๒) ใคร (Who) ใครกันที่เป็นต้นเรื่องเจ้าของเรื่อง บุคคลสำคัญ ของเรื่อง ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ๓) ที่ไหน (Where) สถานที่ หรือตำแหน่งที่ชัดเจน ๔) เมื่อใด (When) ที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น ๕) ทำไม (Why) ทำไมหรือเพราะเหตุใดเรื่องนี้ จึงเกิดขึ้น ทำไมแต่ละเหตุการณ์จะต้องเป็นไปอย่างนั้นอย่างนี้ และ ๖) อย่างไร (How) เป็นรายละเอียดในสิ่งที่ได้เกิดไปแล้ว หรือกำลังจะเกิดขึ้นว่าจะมีความเป็นไปได้ในลักษณะใด

๑.๒ ใช้กระบวนการเปรียบเทียบเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การเปรียบเทียบรูปภาพ การเปรียบเทียบคะแนนตามเกณฑ์ การวิเคราะห์สมรรถนะเทียบราคา การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งด้านการเงิน เทคนิค กำหนดเวลา

๒. คิดให้กว้างอย่างสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีขั้นตอนดังนี้ ๑) เตรียมความพร้อมต่อการใช้การคิด ๒) เก็บรวบรวมข้อมูล ๓) จัดหมวดหมู่ของความคิดออกเป็นด้านๆ ส่วนๆ ตามกลุ่ม ๔) ผสานเชื่อมต่อแล้วเปรียบเทียบกัน ๕) ทบทวนความคิดสร้างสรรค์จนมั่นใจ ๖) คิดมองมุมอื่นๆ ที่ต่างจากคนอื่นๆ และ ๗) ต่อยอดเป็นภาพสัญลักษณ์หรือตัวอักษร

๓. คิดให้ครบจบเรื่อง (Integrated Thinking) มีขั้นตอนการคิดดังนี้ ๑) ก่อนลงมือทำกิจกรรมต้องตั้งคำถามว่า จะจบอย่างไร ๒) ถามตนเองว่า จะมีอะไรตามมาอีกและผลข้างเคียงคืออะไร ๓) ถามว่าอะไรจะเกิดขึ้น ๔) ถามว่าหลายเรื่องที่เรา กำลังคิดอยู่นี้ อะไรสำคัญกว่า และ ๕) ถามตัวเองว่า จะมีเหตุการณ์ป้องกันเกิดขึ้นหรือไม่

๔. คิดในภาพรวมทั้งหมด (Systems Thinking) มีขั้นตอนการคิดดังนี้ ๑) พินิจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในสิ่งที่กำลังคิด ๒) พิจารณากิจกรรมโครงการที่จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง และ ๓) คิดถึงระบบ วิธีการ เครื่องมือประเมินผล จุดมุ่งหมายการศึกษาด้านพุทธิพิสัย ตามแนวคิดของบลุ่ม คือ มาตรฐานที่เข้มงวดของพฤติกรรม

^๔ชาญชัย ยมดิษฐ์, *เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย*, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๗-๑๖๒.

แต่ละชั้น^๕ ทำให้เกิดความเข้าใจว่าไม่สามารถทับซ้อนและเหลื่อมล้ำกันได้ พฤติกรรมในชั้นต่ำบางพฤติกรรมมีความซับซ้อนมากกว่าชั้นสูง การให้คำจำกัดความในพฤติกรรมแต่ละชั้นไม่สะท้อนแนวคิดการประเมินตามแนวคิดใหม่จากข้อจำกัดดังกล่าว เดวิท แครทวอลล์ (David Krathwohl) และบรรดาผู้เชี่ยวชาญและลูกศิษย์ของบลูมได้ร่วมกันปรับปรุงจุดมุ่งหมายการศึกษาด้านพุทธิพิสัย โดยสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้ ในชั้นของความรู้ (Knowledge) ได้ถูกเปลี่ยนชื่อใหม่เนื่องจาก ความรู้คือผลลัพธ์หรือผลผลิตของการคิด ไม่ใช่รูปแบบของการคิด ดังนั้น คำว่าความรู้จึงแทนที่ด้วยคำว่า “จำ” (Remembering) ความเข้าใจ (Comprehension) ได้ถูกนำเข้าไปรวมไว้ในชั้น “เข้าใจ” (Understanding) และการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็น “คิดสร้างสรรค์” (Creating) เพื่อให้สามารถสะท้อนธรรมชาติของการคิดที่นิยามไว้ในแต่ละลำดับชั้น

สรุปการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญา หรือด้านความรู้ความคิด เป็นการสอนเพื่อพัฒนาปัญญา สอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงด้านปัญญาความคิด เพื่อให้เกิดสมรรถนะต่อผู้เรียน^๖

๒. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) การสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงด้านจิตพิสัย หรือทัศนคติ การสอนจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ หรือทัศนคติของบุคคล เป็นคุณลักษณะที่สำคัญด้านหนึ่งของการพัฒนามนุษย์ บางแห่งเรียกพฤติกรรมด้านนี้ว่า เจตคติ ทัศนคติ ค่านิยม ความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้เกิดเจตคติ ให้ความรู้ ข้อมูลอย่างเพียงพอสร้างหรืออ้างบุคคลตัวอย่าง อภิปรายถึงการกระทำของบุคคล เปิดโอกาสให้เลือกตัดสินใจให้ทำซ้ำๆ” จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หรือด้านอารมณ์ความรู้สึก ไว้ว่า เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับชั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์ และความรู้สึก เช่น เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้ง แบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ การรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การตีค่า (Valuing) การจัดระบบความคิด (Organizing) การแสดงออก (Characterizing)

สรุปด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตใจ เป็นการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงด้านจิตพิสัย หรือทัศนคติ เป็นพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับจิตใจ

^๕ วรพจน์ จันทร์ธีระยานนท์, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม”, วารสารวิชาการธรรมพรรศน์, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐) : หน้า ๓๗.

^๖ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลศิลป์, พฤติกรรม ๖ ด้าน. แหล่งที่มา : <http://www.pirun.ku.ac.th/~g521460032/Work/Evaluation.docx> [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

^๗ กระทรวงศึกษาธิการ อ้างถึงใน ชาญชัย ยมดิษฐ์, เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙๕.

อารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ หรือทัศนคติของบุคคล

๓. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) การสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงด้านทักษะพิสัยหรือการปฏิบัติ (Psychomotor Domains) พฤติกรรมทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) มีลักษณะที่เป็นกระบวนการทางปัญญา กับสิ่งเร้าภายนอกมาสัมพันธ์กัน ถ้าฝึกบ่อยๆ ทักษะนั้นจะมีความชำนาญมากยิ่งขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับระบบประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อและอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย เป็นการเรียนรู้ทางด้านทักษะการเคลื่อนไหว และใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาคือ การทดลองปฏิบัติโดยการเลียนแบบหรือทำตามคู่มือมี ๔ ระดับ คือ การสังเกต (Observing) การทำตามแบบ (Imitating) การปฏิบัติ (Practicing) การปรับปรุงแก้ไข (Adapting)^๘

สรุปด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางกายเน้นหนักด้านการวางท่าทางให้ถูกต้องและเหมาะสมกับการ

ปฏิบัติงานแต่ละชนิดสามารถระบุพฤติกรรมที่แสดงออกได้จากการตีความทักษะหรือการปฏิบัติออกมาโดยการรับรู้ กระทำตามแบบ การหาความถูกต้อง การกระทำอย่างต่อเนื่อง และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

๓. แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับขั้นพื้นฐานบนฐานคติสมรรถนะ

ผู้เขียนพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด โดยเริ่มจากการศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenalism)^๙ เป็นการเบื้องต้นของการพัฒนาขอบเขตด้านเนื้อหาสาระหรือกรอบแนวคิด จากนั้นทำการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เริ่มต้นจากวิธีการคิดเชิงเหตุผล^{๑๐} การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์ทางการวิจัย และการบริหารงานยุติธรรม ด้วยวิธีการจัดการความรู้ (KM)^{๑๑} ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความลงตัว ของกรอบแนวคิดการวิจัย และทำการตรวจสอบกรอบแนวคิดการวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยวิธีการบูรณาการระเบียบวิธีที่หลากหลาย

^๘ เสาวนีย์ พนิชโยวาท, ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับสาระในหลักสูตร. แหล่งที่มา : http://www.r-tumdee.net/index.php?option=com_docman&task [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

^๙ สัจญญา เคนาภูมิ, “ปรัชญาการวิจัย : ปริมาณ: คุณภาพ”, วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗) : หน้า ๔๙-๕๑.

^{๑๐} สัจญญา เคนาภูมิ, “การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยการใช้วิธีการคิดเชิงเหตุผล”, ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗) : หน้า ๑-๑๙.

^{๑๑} สัจญญา เคนาภูมิ, “การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยวิธีการจัดการความรู้”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗) : หน้า ๑๓-๓๒.

ตั้งนั้แนวทางการจัดการการศึษาาระดบั้
 ฟ้าันฐานบนฐานคตึสมรรถนะของฟ้า้เรเรียน
 ึงมีลักษณะดั่งต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับฟ้าันฐานบนฐานคตึสมรรถนะ

สมรรถนะของ การเรเรียนรู้	คุณลักษณะของสมรรถนะ การเรเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรเรียนรู้ (แนวทางหรือวิธีการพัฒนาฟ้า้เรเรียนมีสมรรถนะที่ดึ้ฟ้าัน)
ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)	๑. จำ (Remembering) ึงต้องมีความสามารถในการระลึกได้ ๒. เข้าใจ (Understanding) ึงต้องมีความสามารถในการแปลความหมาย ๓. ประยุกต์ใช้ (Applying) ึงต้องมีความสามารถในการนำไปใช้ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา ๔. วิเคราะห์ (Analyzing) ความสามารถในการเปรียบเทียบ อธิบายลักษณะการจัดการประเมินค่า (Evaluating) ความสามารถในการตรวจสอบ วิจาร์ณ ตัดสิน ๕. คิตสร้างสรรค์ (Creating) ความสามารถในการออกแบบ (Design)	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรเรียนรู้ (จะทำอย่างไร) มีการพัฒนาฟ้า้เรเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง มุ่งเน้นพัฒนาฟ้า้เรเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศึกยภาพในการศึษาต่อ เน้นฟ้า้เรเรียนเป็นศุนย์กลางการเรเรียนรู้ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรเรียนรู้ (จะทำอย่างไร) มีกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถสนับสนุนกระบวนการเรเรียนรู้ได้ เพื่อเปิดโอกาสฟ้า้เรเรียนเกิดการเรเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยฟ้า้เรเรียนได้รู้จักแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสฟ้า้เรเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือความรู้กันได้ การใช้เทคนิควิธีการสอน (จะทำอย่างไร) กระตุ้นฟ้า้เรเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรเรียน โดยเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหา และวิธีการสอนเพิ่มพูนประสัผลการตรงแก่ฟ้า้เรเรียน เพื่อให้ฟ้า้เรเรียนได้ทดลอง นำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา สรุบบทเรเรียนเพื่อย้าเนื้อหาฟ้า้เรเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์

สมรรถนะของ การเรียนรู้	คุณลักษณะของสมรรถนะ การเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (แนวทางหรือวิธีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ดีขึ้น)
ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)	๑. การรับรู้ (Receiving) ๒. การตอบสนอง (Responding) ๓. การตีค่า (Valuing) ๔. การจัดระบบความคิด (Organizing) ๕. การแสดงออก (Characterizing)	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (จะอย่างไร) ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม สอนในเรื่องความ ความมีเมตตา ความซื่อสัตย์ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (จะอย่างไร) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคนิควิธีการสอน (จะอย่างไร) มีการสังเกตพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น การมาเรียนเป็นประจำ ตั้งใจทำกิจกรรมแม้ไม่มีครู อยู่ด้วย ซักถามครูเมื่อมีปัญหา ร่วมอภิปราย และความ กระตือรือร้นในการเรียน
ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)	๑. การรับรู้ ๒. กระทำตามแบบ ๓. การหาความถูกต้อง ๔. การกระทำอย่างต่อเนื่อง ๕. การกระทำได้อย่างเป็น ธรรมชาติ	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (จะอย่างไร) พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา เน้นความ เจริญงอกงาม เพื่อสนองต่อคุณลักษณะ ๓ ด้าน คือ ๑. การสอนเพื่อพัฒนาปัญญา ๒. การสอนเพื่อพัฒนาจิตลักษณะ ๓. การสอนเพื่อพัฒนาทักษะ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (จะอย่างไร) เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ และมีความคิดสร้างสรรค์ และเพื่อให้มีความรู้ความรู้อย่างลึกซึ้ง ความเข้าใจ การใช้เทคนิควิธีการสอน (จะอย่างไร) ฝึกให้ผู้เรียนสามารถจำเนื้อหาความรู้และระลึกได้ เมื่อต้องการนำมาใช้ สร้างเทคนิคในด้านความเข้าใจความ หมายของเนื้อหาสาระ

๔. สรุป

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ผู้เรียนต้องมีความจำสามารถระลึกได้ เข้าใจในการแปลความหมาย สามารถในการนำไปประยุกต์แก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ วิจาร์ณ เปรียบเทียบ และคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้อุ้ กระทบพัฒนาทางความคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑^{๑๒} มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรมเข้าใจเนื้อหาสาระในรายวิชาสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ ทั้งยังสามารถคิดวิเคราะห์ เนื้อหาสาระตลอดทั้งการสังเคราะห์เรื่องที่ได้อศึกษาให้เข้าใจและประเมินความรู้ของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ผู้เรียนต้องมีการรับรู้ การจัดระบบความคิดด้านการตอบสนอง และการแสดงออก แนวทางการจัดการเรียนรู้อุ้ ควรส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม สอนในเรื่องความความมีเมตตา ความซื่อสัตย์

ปลูกฝังความคิดและทัศนคติด้านคุณธรรม และจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงาม เป็นเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ในสังคมไทย^{๑๓} ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสังคม และจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก ในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น และผู้เรียนปฏิบัติตนตามค่านิยมอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นนิสัย

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) แนวทางการจัดการเรียนรู้อุ้ เพื่อให้ผู้เรียนผู้ได้รับรู้ เช่น กระทำตามแบบ การหาความถูกต้อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องกระทำคือ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักการศึกษ เน้นความเจริญงอกงาม เพื่อสนองต่อคุณลักษณะ ๓ ด้าน คือ ๑) การสอนเพื่อพัฒนาปัญญา ๒) การสอนเพื่อพัฒนาจิตลักษณะ และ ๓) การสอนเพื่อพัฒนาทักษะ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ และมีความคิดสร้างสรรค์

^{๑๒} สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๕.

^{๑๓} พระพลากร สุมงคโล (อนุพันธ์), “ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม จริยธรรม ศาสนา และจารีตประเพณี”, **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : หน้า ๒๗๙.

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

ชาญชัย ยมดิษฐ์. **เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.

(๒) วารสาร :

พระพลากร สุ่มงค์โล (อนุพันธ์). “ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม จริยธรรม ศาสนา และจารีตประเพณี”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศนั**, ปีที ๑๖ ฉบับที ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙).

พระมหาปริญญา วรญาโณ (ทศช่วย). “แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศนั**, ปีที ๑๖ ฉบับที ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙).

วรพนธ์ จันทรธีระยานนท์. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศนั**, ปีที ๑๗ ฉบับที ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐).

สัญญา เคนาภูมิ. “ปรัชญาการวิจัย : ปริมาณ : คุณภาพ”. **วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์**, ปีที ๓ ฉบับที ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗).

_____ . “การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยการคิดเชิงเหตุผล”. **ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**, ปีที ๑๖ ฉบับที ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗).

_____ . “การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยวิธีการจัดการความรู้”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**, ปีที ๕ ฉบับที ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗).

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลศิลป์. **พฤติกรรม ๖ ด้าน**. แหล่งที่มา : <http://www.pirun.ku.ac.th/~g521460032/Work/Evaluation.docx> [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

พิชิต ฤทธิ์จรรย์. **พฤติกรรมทางการศึกษา**. แหล่งที่มา : <http://www.kruchiangrai.net> [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

เสาวนีย์ พนิชโยวาท. ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับสาระในหลักสูตร. แหล่งที่มา : http://www.r-tumdee.net/index.php?option=com_docman&task [๒๔ กันยายน ๒๕๕๙].

